

Tlačová správa, 27.2.2025, Myjava

Reakcia Národnej siete MAS SR: Miestne akčné skupiny žijú a naďalej ponúkajú ministerstvu pomocnú ruku

Dnes je už viac-menej isté, že Slovensko príde o niekoľko desiatok miliónov eur, ktoré boli určené na podporu rozvoja vidieka prostredníctvom miestnych akčných skupín (MAS). Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MPRV) SR na tlačovej konferencii konanej 25.2.2025 hodilo vinu za nedostatočné čerpanie v rámci opatrenia LEADER opäť na svojich predchodcov. Rovnako, ako pred rokom, aj dnes tvrdíme, že problém nízkeho čerpania je úplne inde a nie v tom, kto je pri moci.

Problémy s opatrením LEADER začali už v roku 2015

Reč je o finančných prostriedkoch z programového obdobia 2014 - 2022, ktoré začalo v roku 2015, kedy boli vo vedení ministerstva a PPA súčasné vládne strany. MAS boli vybrané v roku 2017, ale výzvy mohli vyhlásovať až v roku 2019. Až do konca roka 2021 bolo čerpanie na projekty schválené cez MAS na úrovni 0,0 % a celkovo v rámci opatrenia LEADER skončilo Slovensko spomedzi 27 krajín na úplnom chvoste.

Grafy - prílohy tlačovej správy:

1. Čerpanie financií z Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2022 v rámci opatrenia LEADER, podopatrenia 19.2 (podpora projektov cez MAS) - zdroj dát: PPA, spracovanie: Národná sieť MAS SR, 2025
2. Implementácia opatrenia LEADER v programoch rozvoja vidieka 2014 - 2022 ku koncu roka 2021 - Iwona Lisztwan, Directorate Generale for Agriculture and Rural Development, 22.2.2022

Rovnako Najvyšší kontrolný úrad (NKÚ), ktorý pomenoval zásadné pochybenia štátnych inštitúcií pri čerpaní prostriedkov v rámci opatrenia LEADER, nerozlišoval to, kto bol v tom čase vo vedení ministerstva či PPA. Ide o zlyhania, za ktoré sú zodpovední všetci a základom pre ich nápravu je priznať si ich. LEADER bol od začiatku problematický, neodborne nastavený, neustále menený a komplikovaný.

Pomoc pri zlepšení čerpania ponúkajú MAS dlhodobo

„Považujeme za dôležité zdôrazniť, že Národná sieť MAS SR aj jednotlivé MAS upozorňovali na nedostatky všetky vedenia ministerstva aj PPA, bývalé aj súčasné. Pre nás bolo najzložitejšie to, že sa ľudia vo vedení často menili, a teda každému novému riaditeľovi sme museli problematiku MAS vysvetľovať odznova. Tak ako aj teraz, aj predtým bol problém s komunikáciou, informovanosťou a metodickým usmernením MAS. Žiadne vedenie doteraz potenciál MAS nepochopilo a nevyužilo. Ak by áno, boli by kapacity MAS využívané aj v iných podporných programoch, ako napríklad v ČR.“ uviedol Štefan Škultéty, predseda Národnej siete MAS SR, ktorá združuje 78 MAS po celom Slovensku. Ako ďalej dodal, stále platí, že miestne akčné skupiny chcú v tejto veci pomôcť.

„Máme vo svojich radoch odborníkov, ktorí majú s týmto programom skúsenosti priamo z regiónov, ktorých sa to týka. Využite našu pomoc a flexibilnejšie reagujte na naše podnety, inak to skončí pre Slovensko ešte väčším fiaskom, ako dnes hrozí.“ vyzýva Miroslava Vargová, ktorá má s programom LEADER na Slovensku takmer 20 ročné skúsenosti a v sieti MAS pôsobí ako odborná konzultantka.

Zlepšenie, ale aj ďalšie problémy

Napriek tomu, že v posledných mesiacoch skutočne došlo k určitým zjednodušeniam aj k zrýchleniu čerpania, stále je tu množstvo dlhodobu neriešených aj nových problémov, ktoré zlepšeniu čerpania v rámci opatrenia LEADER vôbec nepomáhajú. Napríklad naďalej neprimerane dlho trvá uzatváranie zmlúv, bez ktorých už žiadatelia nechcú ísť do realizácie projektov, pričom čas sa kráti.

Národnej sieti MAS SR sa zatiaľ nedarí dosiahnuť ani predĺženie termínu oprávnenosti výdavkov, ktoré je stále nastavené iba do 30.6.2025, pričom niektoré projekty ešte nie sú ani vyhodnotené, niektoré ešte ani predložené, nakoľko stále prebiehajú posledné výzvy MAS na predkladanie projektov. Časť financií pritom MAS nemôžu prerozdeliť, lebo im ich blokuje samotná PPA. „Jedná sa o korekcie z iných už zrealizovaných projektov, ktoré by mohli byť využité na iné projekty.“ doplnil predseda siete MAS. Ako nedostatočne pripravené sa dnes javí aj tzv. zjednodušené vykazovanie výdavkov, ktoré spočíva v tom, že by sa nemalo kontrolovať verejné obstarávanie ani účtovné doklady, ale len to, či bol projekt zrealizovaný a či bol splnený účel projektu. Zatiaľ čo verejné obstarávanie PPA naozaj nekontroluje, pri účtovných dokladoch je to naopak. Príkladom je nedávna kontrola projektu v nemenovanej obci, kde PPA na mieste realizácie projektu kontrolovala zhruba 20 rôznych dokladov vrátane smernice o vedení účtovníctva či osvedčenia o zvolení za starostu a doklady, ktoré už raz kontrolovali, lebo ich majú v elektronickej forme. „Zároveň v rozpore s predpismi EÚ kontrolovali každú jednu položku rozpočtu, čo nemá so zjednodušeným vykazovaním výdavkov nič spoločné. Išlo pritom o projekt, ktorý má mať z eurofondov preplatených okolo 15 000 eur.“ priblížil prehnane zložitú kontrolu Štefan Škultéty.

Neopodstatnené dôvody meškania výberu MAS na nové obdobie

MPRV SR na svojej tlačovej konferencii uviedlo aj to, že výber MAS pre nové obdobie môže robiť až po tom, ako zachráni tie súčasné. Schválenie zmien zo strany Európskej komisie, na ktoré riadiaci orgán čaká, nijako nebránia tomu, aby Slovensko na výbere MAS pracovalo už dávno.

„Je pravdou, že viacerým MAS hrozí riziko vracania financií z prevádzkových nákladov, a to kvôli nedostatočnému čerpaniu financií určených na projekty obcí či malých podnikateľov. Mieru čerpania má však do veľkej miery vo svojich rukách práve PPA, nakoľko konečná kontrola projektov, obstarávaní a aj žiadostí o platbu je len a len v jej kompetencii.“ dodala Vargová. Preto MAS združené v národnej sieti MAS oceňujú opatrenia, ktoré ministerstvo v tejto veci robí, aby financie vracalo čo najmenej MAS. Zároveň však upozorňujú na to, že podľa nariadenia EÚ mali byť MAS vybrané do konca roka 2023. „My dodnes nepoznáme ani len podrobné podmienky ich výberu a fungovania alebo ak aj niečo MPRV SR pripravuje, tak opäť v duchu „o nás bez nás“, čo je na škodu veci. Na konci obdobia v roku 2029 budeme hasiť rovnaké problémy ako dnes.“ uzatvoril predseda Národnej siete MAS SR.

Miestne akčné skupiny (skratka MAS) sú združenia samospráv, podnikateľov, občianskych organizácií a ďalších aktívnych ľudí, ktoré pôsobia vo vidieckych regiónoch po celom Slovensku. Na princípe zdolnahor podporujú miestny rozvoj v rôznych oblastiach života a do rozhodovania zapájajú všetky sektory. Prístup LEADER, ktorý miestnym akčným skupinám dáva tieto možnosti, sa v krajinách EÚ uplatňuje od roku 1991 a od roku 2007 aj na Slovensku.

Národná sieť MAS SR vznikla v roku 2011 a v súčasnosti združuje 78 zo 107 MAS na Slovensku. Jej poslaním je podporovať zvýšenie kvality života v regiónoch a na vidieku prostredníctvom udržateľného a integrovaného miestneho rozvoja, presadzovať a propagovať dôsledné uplatňovanie princípov prístupu LEADER. Medzi hlavné úlohy, prostredníctvom ktorých toto poslanie napĺňa, patrí obhajoba záujmov MAS, výmena skúseností medzi MAS, vzdelávanie a informovanie MAS. Jednou z pravidelných aktivít sú aj celoslovenské konferencie, ktoré sa ako jediné komplexne venujú téme LEADER a významu MAS na Slovensku.

Kontakty pre viac informácií:

PhDr. Štefan Škultéty, predseda NS MAS SR - 0917 641 297, predseda@sietmas.sk

Ing. Miroslava Vargová, odborná konzultantka NS MAS SR - 0903 772 453, vargova@sietmas.sk

0917 240 086 - office

www.sietmas.sk
info@sietmas.sk

IČO: 42231035
DIČ: 202327121
IBAN: SK735600000002576832001

NS MAS SR
M. R. Štefánika 560/4
907 01 Myjava